

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **Ing. L.**, podnikateľ, S., zast. JUDr. R., advokát, Advokátska kancelária, P., proti odporcom: 1/ **Ing. E.**, správca konkurznej podstaty úpadcu V., L., bytom Z., zast. JUDr. Z., advokát, Advokátska kancelária, V., 2/ **T., G.**, IČO: X., zast. JUDr. M., advokátka, advokátka, Advokátska kancelária T., 3/ **S., Z.**, o **určenie neplatnosti kúpnej zmluvy** z 31.10.2002 a určenie rozporu opatrenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 9K 319/00 z 30. októbra 2002, na odvolanie navrhovateľa proti Krajského súdu v Bratislave z 23. apríla 2008 č. k. 10 Cbi 20/2003 – 122, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 23. apríla 2008 č. k. 10 Cbi 20/2003 – 122 vo veci samej **z r u š u j e** a konanie **z a s t a v u j e**.

V časti ohľadne náhrady trov konania napadnutý rozsudok **p o t v r d z u j e**.

Odporcom nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd zamietol návrh navrhovateľa proti odporcom a zaviazal navrhovateľa k zaplateniu trov konania odporcovi v 1. rade 3866,25 Sk na účet jeho právneho zástupcu a odporcovi v 2. rade náhradu trov konania v sume 6570,24 Sk na účet jeho právnej zástupkyne.

Predmetom návrhu bolo určenie neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 31.10.2002 uzavretej medzi odporcom v 1. rade Ing. E., ako správcom konkurznej podstaty a kupujúcim - odporcom v 2. rade T., ktorú uzavreli v rámci speňaženia majetku úpadcu V., Prievidza, v konkurze, v rámci konkurzného konania vyhláseného a vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 9K 319/00 zo 17.9.2001 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 6 Obo 313/2001 z 20.12.2001, právoplatného 13.2.2002. Ďalej sa navrhovateľ domáhal určenia rozporu opatrenia Krajského súdu

v Bratislave z 30.10.2002 č. k. 9K 319/00 so zákonom č. 99/1963 Zb. (Občianskym súdnym poriadkom) v platnom znení.

Svoje napadnuté rozhodnutie odôvodnil tým, že základným predpokladom úspešnosti určovacej žaloby je preukázanie naliehavého právneho záujmu na tomto určení, pričom nijaké právo navrhovateľa dotknuté nebolo a bez ohľadu na výsledok sporu vlastníkom speňažených vecí sa navrhovateľ nestane. Zásady a postup predaja majetku úpadcu v rámci konkurzného konania boli schválené schôdzou veriteľov dňa 27.3.2002 a konkurzný súd udelil súhlas správcovi konkurznej podstaty opatrením z 30.10.2002 na predaj tohto majetku. Tu správca podstaty postupoval v súlade so zákonom č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, v platnom znení.

Pokiaľ ide o určenie rozporu opatrenia konkurzného súdu s Občianskym súdnym poriadkom navrhovateľ neuviedol v čom vidí tento rozpor, pričom konkurzné konanie postupuje podľa ZKV.

Na základe toho návrh voči odporcom 1, 2, bol zamietnutý a voči odporcovi v 3. rade bol návrh zamietnutý pre nedostatok pasívnej legitímácie na jeho strane.

Rozhodnutie o náhrade trov konania bolo založené na ustanovení § 142 ods. 1 OSP.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ. Namietal, že neboli dodržané podmienky speňažovania podľa § 27 ods. 4 písm. a/ ZKV. Majetok úpadcu nebol predaný v zmysle schváleného plánu speňažovania. Schôdza veriteľov vyjadrila súhlas so speňažením majetku v zmysle § 27 ods. 1 a § 27 ods. 10 písm. c/ ZKV, teda ako súbor majetku, pričom v oznámení správcu konkurznej podstaty zverejnenom v Hospodárskych novinách zo dňa 17.6.2002 je uvedený spôsob predaja podľa § 27 ods. 10 písm. a/ ZKV a majetok podľa tohto ustanovenia bol aj predaný. Ak schôdzou veriteľov bol schválený iný spôsob predaja, ako bol uvedený v inzeráte a kupujúci dal ponuku na kúpu majetku podľa inzerátu, predaj majetku sa uskutočnil v rozpore so schváleným plánom speňaženia. Vytýkal ďalej, že nebolo dodržané ustanovenie § 27 ods. 8 ZKV, pretože plán speňaženia nebol predložený 15 dní pred konaním schôdze veriteľov. Namietal znalecký posudok, pretože znalec podhodnotil speňažovaný majetok. Do konkurznej podstaty nebol pojatý všetok majetok úpadcu, pretože správca podstaty nevykonal súpis majetku predtým, ako predložil plán speňažovania schôdzi veriteľov. Pri oceňovaní majetku bolo porušené ustanovenie § 18 ods. 4 ZKV, nakoľko nebol samostatne ocenený majetok, ktorý slúži na zabezpečenie pohľadávok oddelených veriteľov. Konkrétne uviedol nedostatky znaleckého posudku a jednostranný postup znalca. Naliehavý právny záujem odôvodňoval znovu aktuálnym stavom objektívnej právnej neistoty, ktorá sa rozhodnutím súdu realizuje. Ďalej

namietal nesprávny postup správcu podstaty. Postupom konkurzného súdu sa postavenie navrhovateľa, ako konkurzného veriteľa zneisťuje a ohrozuje. V odvolacom návrhu navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Po výzve prvostupňového súdu na odvolanie navrhovateľa sa vyjadrili všetci traja odporcovia. Odporca v 1. rade v zastúpení právnym zástupcom navrhol rozsudok prvostupňového súdu potvrdiť z jeho správnych skutkových a právnych dôvodov. Poprel, žeby správca konkurznej podstaty nebol postupoval v súlade so ZKV a podrobne svoj postup vysvetlil so zameraním na námietky odvolateľa, ktoré v celom rozsahu poprel.

Odporca v 2. rade (T.) taktiež navrhol rozsudok potvrdiť z jeho správnych dôvodov. V podstate uviedol, že k speňaženiu majetku správcom podstaty došlo štandardne a nijaký právny predpis porušený nebol.

Odporca v 3. rade taktiež navrhol rozsudok prvostupňového súdu potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) predtým než pristúpil k preskúmaniu rozsudku prvostupňového súdu v dôsledku odvolania (§ 211 a nasl. OSP) skúmal či sú splnené podmienky pre tento postup (§ 103 v spojení s § 211 ods. 2 OSP) a došiel k záveru, že tieto podmienky nie sú splnené a odvolací ani prvostupňový súd vady odstrániť nemôže preto bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 písm. b OSP) konanie zastavil (§ 104 ods. 1 v spojení s § 211 ods. 2 OSP).

Navrhovateľ v konaní je zastúpený právnym zástupcom – advokátom a aj z tohto hľadiska je potrebné k predmetu sporu sa vyjadriť a to aj s prihliadnutím na ustanovenie § 5 OSP.

Konkurzné konanie sa vykonáva podľa zákona o konkurze a vyrovnaní (č. 328/1991 Zb. v platnom znení). Použitie iných právnych noriem je značne obmedzené (§ 66e ZKV). Speňaženie majetku sa vykonáva podľa § 27 a nasl. a podmienky a spôsob dražby podľa § 27a ZKV. V rámci konkurzného konania konkurzný súd vydáva „Opatrenia“ (§ 66b ZKV). Konkurz vykonáva konkurzný súd osobitne určený, návrh na vyhlásenie konkurzu sa zapisuje do osobitného registra na konkurznom súde vedeného, pod sp. zn. „K“. Platí tu prísne tzv. koncentračná zásada. Z toho vyplýva, že v rámci konkurzu (konania vedeného pod „K“) konkurzný súd (konkurzný sudca) vydáva aj pokyny pre správcu formou opatrenia. Voči opatreniu je značne obmedzená možnosť opravného prostriedku. V takýchto prípadoch je jediná možnosť podnetu generálnemu prokurátorovi SR na podanie mimoriadneho dovolania (§ 243e a nasl. OSP), pretože takýto postup ustanovenie § 66f ZKV nevyklučuje.

Mylné je aj stanovisko navrhovateľa ohľadne nadobudnutia vlastníctva v rámci speňaženia konkurznej podstaty. Ako už bolo uvedené neide o prevod vlastníctva podľa Občianskeho zákonníka (§ 123 a nasl.), ale o nadobudnutie vlastníctva v rámci konkurzného konania (obdobne ako napr. v rámci exekúcie). Ak ide o nehnuteľnosť takýto titul nadobudnutia sa vyznačí aj v katastri. Z tohto pohľadu v zúženom slova zmysle nerobí problém definovať konkurzné (a vyrovnacie) konanie.

V širšom slova zmysle pod konkurzné konanie treba zahrnúť aj konania s konkurzom súvisiace a to predovšetkým tzv. incidenčné konania. Tieto návrhy rozhodujú súdy (sudcovia), ktorí nie sú priamo konkurznými a zapisujú sa do reg. „Cbi“. Tieto spory (alebo ich obdobu) by bolo možné viesť za obdobných okolností aj keby konkurz nebol vyhlásený. Postupuje sa v nich nielen podľa ZKV, ale aj podľa zákona, ktorý na príslušný právny vzťah treba použiť. Koncentračná zásada pri konkurznom konaní týmto nie je dotknutá, pretože tieto konania (v podstate ide o incidenčné spory) sú síce vyvolané konkurzným konaním, ale jeho rozsah je podstatne širší.

Navrhovateľ v súdnej veci sa domáhal, aby súd v rámci incidenčného konania riešil jeho návrh, ktorý do tohto konania nepatrí, ale možno ho riešiť len v rámci konkurzného konania v zúženom slova zmysle – v rámci konania „K“. Neuvedomuje si pri tom, akú anomáliu svojim návrhom vnáša do právneho poriadku, keď požaduje, aby jeden sudca toho istého stupňa, dokonca toho istého súdu hodnotil postup sudcu toho istého stupňa a rozsudkom vyslovil, že jeho postup, jeho rozhodnutia (opatrenia), ktoré vydal v rámci svojej právomoci sú neplatné. To iste platí ohľadne odporcu v 3. rade, keď požaduje aby sudca rovnakého súdu vyslovil o druhom sudcovi, že jeho postup v inom konaní (9K 319/00) je v rozpore s OSP. V napadnutom rozsudku prvostupňový súd uvádza, že táto časť nároku mu nebola jasná a navrhovateľ ju bližšie neobjasnil. Táto časť navrhovateľom uplatneného nároku nebola jasná ani odvolaciemu súdu. Dalo sa však z neho vyvodit', že ide o právny nezmysel, ktorým sa súd vecne nemal čo zaoberať.

Z dôvodov tohto uznesenia vyplýva, že dôvody pre zastavenie konania sú dané tým, že vec nepatrí do právomoci súdu, ktorý ju mal prejednať, ale súd sa zaoberal aj nedostatkom naliehavého právneho záujmu na strane navrhovateľa. Aj tu právne hodnotenie nebolo správne. V praxi súdov sa stalo akýmsi „módnym“ hmotnoprávnym dôvodom zamietnutia návrhu z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu na určovacom návrhu (§ 80 písm. c/ OSP). Odvolací súd sa prikláňa k názoru, že na strane navrhovateľa nebola splnená ani táto podmienka.

Púhy nedostatok naliehavého právneho záujmu nemôže byť hmotnoprávnym dôvodom pre zamietnutie návrhu (žaloby). Ide o procesnú podmienku (je daná v procesnom predpise – OSP) a jej nesplnenie má a môže mať iba procesné dôsledky.

Naliehavý právny záujem zákon priamo nedefinuje, ale ak nevyplýva priamo z návrhu, súd ho zisťuje výsluchom účastníkov. Bežne, v praxi súdov sa akceptuje názor prijatý a konštatovaný občianskoprávnym kolégiom bývalého Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky. Podľa neho:

„Ak sa žalobca domáha určenia, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, musí v zmysle ustanovenia § 80 písm. c/ OSP preukázať naliehavý právny záujem na takomto určení. Naliehavý právny záujem na tomto určení jestvuje pritom najmä vtedy, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu alebo ak by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým. Ak naliehavý právny záujem nevyplýva priamo z návrhu, zisťuje sa výsluchom účastníkov. Ak sa vyskytnú nedostatky v návrhoch súdy postupujú podľa ustanovení § 5 a § 43 OSP“.

Tento právny názor bol prijatý a konštatovaný v „Správe o rozhodovaní súdov vo veciach vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam prejednanej a schválenej občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky, Cpj 69/83, z 30. 3. 1982“

S touto správou v skrátenom znení boli súdy v Slovenskej socialistickej republike oboznámené vo „Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR“ (zošit 5/1983, por. č. 28, str. 136 predposledný a posledný odsek a str. 137 prvý odsek) vydávanom pre služobnú potrebu súdov a štátnych notárstiev v SSR. Práve na str. 137 sa výslovne konštatuje, že dôsledkom tohto procesného nedostatku je zastavenie konania.

Následne táto správa bola pojatá do „Zborníku IV“ (Zborník stanovísk, správ, o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR 1970 – 1983) vydaného Najvyšším súdom ČSSR, Praha 1986, str. 156 až 185 a tento názor je konštatovaný na str. 176, druhý odsek zhora.

Z tohto záveru vyplýva, že len výnimočne na podanom návrhu (žalobe) nebude mať navrhovateľ naliehavý právny záujem, pretože sotva pôjde do súdneho sporu v prípade ak jeho uplatňované právo nebolo dotknuté, alebo realizáciou takého práva nebol poškodený. Ak zákon dáva účastníkovi určité právo a s tým je spojená možnosť domáhania sa tohto práva na súde, nemožno hovoriť o nedostatku naliehavého právneho záujmu. Navrhovateľ v tejto konkrétnej veci ani túto podmienku (ktorá v konečnom dôsledku nemala vplyv na rozhodnutie) nepreukázal.

Skúmanie nedostatku naliehavého právneho záujmu tak ako aj splnenie iných procesných podmienok konania, je vecou súdu kde návrh bol podaný a nie odporcu, do ktorého argumentov toto skúmanie nepatrí. Nepochybne každý účastník môže súd upozorniť súd na dodržiavanie ustanovení procesného práva.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu zrušil a konanie zastavil (§ 221 ods. 1 písm. a, ods. 2 OSP).

Náhradu trov odvolacieho konania odporcom 1/, 2/, nepriznal, pretože ich odpovede na odvolanie nemali vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu tak, ako nemalo vplyv ani odvolanie navrhovateľ.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. augusta 2008

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu